

ARTS

El mercat d'en Ramon Noè

Mila Torres

Tota l'Acadèmia de Sabadell, les tres sales, s'han vestit dels quadres d'en Ramon Noè. S'ha pogut veure del 26 de febrer al 17 de març, quasi un mes que més aviat ha quedat curt ja que la quantitat de gent que ha passat per les sales ha sigut nombrosa i si hagués continuat durant més dies segur que el públic hi hagués continuant passant.

Això indica per una banda que es tracta d'un pintor apreciat a Sabadell. Estimat pel seu caràcter, per la seva manera de saber escoltar a la gent, per la seva mirada que sap apreciar tot allò que només la mirada d'un artista pot captar. Això és la personalitat de l'home. Però no hagués sigut prou, si és important, però indubtablement no és el tot. I aquest tot el ve a fer l'obra.

Ramon Noè efectua una creació que agrada a la gent, que té un públic important. I a què és degut això? En moltes ocasions els crítics d'art quan veiem que una obra es massa reconeguda intentem de manera negativa treure-li valor i indicar que es tracta d'una creació decorativa, fàcil... és a dir, fen servir termes pejoratius perquè no acabem d'entendre què és el que passa. En aquesta ocasió no és així. L'obra d'en Noè no presenta cap d'aquests possibles problemes, sinó tot al contrari. Es tracta d'una creació tècnicament acurada que arriba quasi a la perfecció, per no dir totalment, en la que el dibuix està dominat. I no es queda aquí, no és tracta només de fer emprar la tècnica amb facilitat i bé, sinó que l'expressivitat també forma part del conjunt creatiu.

L'artista aconsegueix crear expressivitat, els quadres parlen, expressen no només uns fets, sinó també els sentiments propis de l'artista quan està pintant, quan traspasa a la tela per mitjà de la mà allò que els ulls captem primer i aquestes sensacions donen a l'obra vida pròpia.

Per si tot això fos poc, aquesta mostra ens presenta la història d'un fet determinat de la ciutat de Sabadell, l'evolució històrica del mercat central, el seu funcionament en el mercat "antic", les obres de rehabilitació i el trasllat de les parades a altres indrets de la ciutat. Ens presenta el mercat que ara no hi és, el mercat d'abans, amb les seves parades de fruites i verdures, de flors, parades d'exterior i d'interior i després les obres, el mercat malferit, deixa de ser un lloc de paraula i de gestos, de retrobament de les persones, de la quotidianitat més pura a ser un lloc on treballen uns quants obrers de la construcció, màquines que feinegen, sorra, pols, terra moguda. I, on són les parades? En una nova ubicació, les parades dels pagesos traslladades al racó del campanar on s'intenta recuperar aquella quotidianitat anterior. Metamorfosis d'un espai que des de els primers anys d'escolaritat els nens treballen a l'escola, el mercat, les parades, malgrat cada dia i degut a l'evolució de la societat i a les seves preses pocs siguin els nens que han tingut l'oportunitat de passejar-se per un mercat. Un lloc que no pot deixar de respirar l'essencialitat més primària de la vida.

Ramon Noè ha efectuat una obra històrica plena de lirisme i sensibilitat on es pot respirar la realitat més pura per mitjà d'uns colors vius, d'una llum que li permet jugar amb els clars-obscurs, d'un dibuix ben delimitat, d'uns personatges que caminen o s'aturen davant d'una parada efectuats de manera fresca i ràpida. Una obra dinàmica com la vida mateixa i oberta a la mirada de l'espectador i a la realitat més pura.

L'Acadèmia de Belles Arts ha tingut el bon gust de realitzar una mostra que serà difícil d'igualar.

SABADELLENC

Il·luminat per la claror divina

Joan Cuscó

Manllevo el títol del poema "El Misteri de la Carn i de la Sang", de Mossèn Camil Geis, amb motiu del centenari del seu naixement a Pont Major, a la riba del Ter. Ell esdevingué un sabadellenc de Girona. Aquí exercí de sacerdot, de poeta, d'escriptor, d'organista, de compositor, de Mestre i professor. Era estimat per tothom; de totes les classes socials. Per ell tots érem germans de Déu.

Fou Joan Vilatobà, fotògraf, pintor i professor que en una ocasió va dir-li: "A mi no em convencereu". Mossèn Geis ni ho intentà. Cada ocasió que es retrobaven solien saludar-se. Vilatobà feia el gest de treure's el barret tot fent una lleu inclinació. Mn. Geis devia correspondre amb un "adéu-siau"...

La meua amistat amb ell començà els anys setanta. I fou el 1975 que uns amics i admiradors del poeta vam editar l'obra poètica de Mn. Geis aplegada al llibre *De Primavera a reravera*. Sortí de la impremta de Joan Sallent Scr., el reconegut impressor estimat com un dels millors del nostre país. Crec que aquest llibre fou el darrer -o un dels últims- que s'imprimí en aquella acreditada casa. El llibre fou amb motiu del seu jubileu sacerdotal. Va editarse en rústica -mil exemplars- i en edició de bibliòfil -200 exemplars-. S'exhauriren ambdues.

Haig d'evocar a l'amic comú Ricard Simó i Bach entre els amics i admiradors de Mn. Geis. Aquell "bon producte" -em refereixo al llibre- vam saer-lo promocionar i vendre'l. Recordo que en una ocasió que vam comentar-ho amb Joan Oliver se'n sorprenia perquè "un llibre meu se'n fa una tirada de 500 i feina hi ha a vendre'l"...

Després vam pensar fer un disc amb l'obra poètica i musical. Vam exposar-

li la idea -Ricard Simó i el qui subscriu-. La idea va satisfer plenament Mn. Geis. Es van suggerir títols i vaig proposar el *Música i paraula*. Així es va fer. A la funda del disc s'hi inscriu: "Preludi, interludis i postludi d'orgue. Execució, del propi autor. Cant, per la liederista Maria Teresa Boix, amb acompanyament d'orgue, també de l'autor. Recital de poemes per la intèrpret Núria Candela, amb música de fons, extreta de partitures del mateix autor. Piano: Glòria Peig. Flauta dolça: Josep M. Pladevall, Lluís Vila i Miquel Humbert. La composició i realització de les dues cares d'aquesta funda i de les pàgines interiors, és obra de l'artista Joan Maurí i Espadaler. Aportaren llur col·laboració: Agustí Masvidal, Joan Monistrol i Lluís Brunet."

El qui subscriu i Ricard Simó hi expliquem el "per què" *Música i paraula*. També va col·laborar-hi en la seva edició l'amic Josep M. Relat.

Amb motiu dels seus 80 anys va celebrar-se l'Any de Mn. Geis "i *Quadern*, que des del seu naixement s'ha honrat i prestigiat amb la seva valuosíssima col·laboració, s'ha adherit a aquest "Any Mossèn Geis" dedicant-li aquest monogràfic. En aquestes pàgines es recull tot un batec unison, afectiu, entranyable envers ell. És un testimoni escrit. I escrit està, estimat Mossèn Camil Geis." És una transcripció del final del Pòrtic de l'esmentat monogràfic.

A la Diada de Sant Jordi de 1981 aparegué el llibre *Pas i repàs*, de la col·lecció Biblioteca Quadern. El pròleg és de Leandre Amigó. Recordo la visita que vam fer a casa del prologuista acompanyant Mn. Geis. D'aquella visita vaig obtenir uns testimonis gràfics.

Mn. Geis publicà setmanalment al Diari de Sabadell durant un trienni litúrgic les Glosses Homilètiques (1981-1984). En una ocasió el comú amic Josep Casas Cunill (1926-2002) em proposà "Per què no les publiquem en un llibre? En la col·lecció de Biblioteca Quadern." Ell era membre fundador de la Fundació Amics de les Arts i les Lletres de Sabadell. Mn. Geis li va plaure d'allò més aquella idea i des d'aquell moment vaig col·laborar amb ell triant les il·lustracions per acompanyar les glosses. Vam passar-hi bones estones. Vam contactar amb la impremta Gràfiques Canuda. Les visites que vam fer-hi ambdós allà en el carrer del Bot, núm. 13; d'allà sortien les proves per corregir les galerades. Aleshores Mn. Geis havia recaigut en la seva malaltia. Temíem que la publicació del llibre no fos a temps de veure'l... Estava a les Germanetes. Fou un captard de la tarda. Mn. Geis calia enllitar-se; jo vaig sortir de l'habitació. En aquell mateix moment arribava la titular de Gràfiques Canuda amb el primer exemplar que havia sortit. Vam esperar un moment. Vaig comunicar a Mn. Geis que portaven el llibre. La propietària de les Gràfiques (de la qual ara no recordo el nom) va posar-li a les mans. Mn. Geis somrigué lleument... El contemplà talment com si fos una reliquia...

L'endemà, assegut en una butaca, prop de la finestra, el vaig trobar amb el llibre a les mans... Era l'últim llibre seu que veia publicat. S'havia acabat d'imprimir el dia 18 de desembre de 1985, diada de la Mare de Déu de l'Esperança. El fullejava lentament i les pàgines semblaven com si les retingués en les mans, en la seva mirada... Moria pocs dies després: el 16 de gener. Sabadell plorà la seva mort. El seu record, però, segueix viu...